

Van: antwoord
Aan: div_stadhuis
Datum: 11/24/2010 2:29
Onderwerp: Doorgest.: Ledenbrief: Eigen bijdrage in de maatschappelijke opvang
Bijlagen: Ledenbrief_BAOZW_U201002021.pdf

Hallo collega,

Graag deze e-mail registreren.

Bedankt.
Mvg,
Michèle

>>> "VNG LEDEN" <vngleden@VNG.NL> 11/24/2010 9:49 >>>

24-11-2010

Samenvatting:

De huidige praktijk van betaling van eigen bijdragen door cliënten van de maatschappelijke opvang en vrouwenopvang mist een wettelijke grondslag. Om deze gegroeide praktijk te formaliseren heeft VWS bij de Tweede Kamer een voorstel ingediend tot wijziging van de Wmo1 en is het Besluit maatschappelijk ondersteuning gewijzigd2. Deze wijzigingen hebben tevens tot gevolg dat cliënten in de maatschappelijke opvang en vrouwenopvang meer rechtszekerheid hebben. Voor gemeenten die een instelling voor maatschappelijke opvang of vrouwenopvang subsidiëren betekent dit dat zij een verordening moeten opstellen, waarmee zij een grondslag creëren voor de betaling van de eigen bijdragen.

Deze ledenbrief gaat in op de wetswijziging, de stappen die u als gemeente moet zetten en de keuzes die u daarbij kunt maken. Ook bevat de brief informatie over de ondersteuning die u hierbij vanuit de VNG kunt verwachten.

Eigen bijdrage in de maatschappelijke opvang

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

**Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad**

Informatiecentrum tel.
(070) 373 8020

uw kenmerk

bijlage(n)

betreft
eigen bijdrage in de
maatschappelijke opvang

ons kenmerk
BAOZW/U201002021
Lbr. 10/105

datum
23 november 2010

Samenvatting

De huidige praktijk van betaling van eigen bijdragen door cliënten van de maatschappelijke opvang en vrouwenopvang mist een wettelijke grondslag. Om deze gegroeide praktijk te formaliseren heeft VWS bij de Tweede Kamer een voorstel ingediend tot wijziging van de Wmo¹ en is het Besluit maatschappelijk ondersteuning gewijzigd². Deze wijzigingen hebben tevens tot gevolg dat cliënten in de maatschappelijke opvang en vrouwenopvang meer rechtszekerheid hebben. Voor gemeenten die een instelling voor maatschappelijke opvang of vrouwenopvang subsidiëren betekent dit dat zij een verordening moeten opstellen, waarmee zij een grondslag creëren voor de betaling van de eigen bijdragen.

Deze ledenbrief gaat in op de wetswijziging, de stappen die u als gemeente moet zetten en de keuzes die u daarbij kunt maken. Ook bevat de brief informatie over de ondersteuning die u hierbij vanuit de VNG kunt verwachten.

¹ Tweede Kamer nr 32439

² Bmo gepubliceerd in Stb 2010, nr 260

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Aan de leden

informatiecentrum tel.
(070) 373 8020

uw kenmerk

bijlage(n)

betreft
eigen bijdrage in de
maatschappelijke opvang

ons kenmerk
BAOZW/U201002021
Lbr. 10/105

datum
23 november 2010

Geacht college en gemeenteraad,

Hierbij vraag ik uw aandacht voor wijzigingen in wet- en regelgeving, die zorgen voor een wettelijke grondslag voor de praktijk van inning van eigen bijdragen bij cliënten van de maatschappelijke opvang en vrouwenopvang (in het vervolg: Mo/Vo). Deze wijzigingen bieden cliënten in de Mo/Vo bovendien meer rechtszekerheid.

Aanleiding

Gebruikers van voorzieningen voor maatschappelijke opvang en vrouwenopvang betalen sinds jaren een eigen bijdrage (ook wel gedeeltelijke onkostenvergoeding of tegemoetkoming in de verblijfskosten genoemd). Deze praktijk is ontstaan onder de Welzijnswet. Die wet is met de inwerkingtreding van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) per 1 januari 2007 vervallen. De Welzijnswet bevatte zelf geen bepalingen over het heffen van deze bijdragen of over de hoogte ervan. De instellingen voor Mo/Vo stellen over het algemeen zelf de hoogte van de bijdrage vast – meestal in overleg met de gemeente. De ontstane praktijk bij het heffen van bijdragen in de maatschappelijke opvang en vrouwenopvang door de instellingen is na de inwerkingtreding van de Wmo doorgegaan. De Wmo kent echter slechts eigen bijdragen voor *individuele* voorzieningen, terwijl de Mo/Vo het karakter van een *collectieve* voorziening heeft. Onduidelijk is dus op grond waarvan deze betalingen plaatsvinden. Er ontbreken veelal gemeentelijke verordeningen voor het heffen van een eigen bijdrage. Het Besluit maatschappelijke ondersteuning geeft maxima voor de eigen bijdrage voor individuele voorzieningen; deze zijn van een heel ander niveau (d.w.z. lager) dan gebruikelijk is voor de voorzieningen in de Mo/Vo. Dit is naar de aard van de voorziening ook te verklaren, maar dit dient dan ook in de regelgeving tot uiting te komen.

Wijziging in wet- en regelgeving

Om aan de geschetste situatie een eind te maken heeft de minister van VWS besloten de regelgeving te wijzigen. Daartoe heeft VWS intensief overleg gevoerd met de Federatie Opvang, vertegenwoordigers van cliënten en de VNG. Alle partijen waren het erover eens dat de bestaande praktijk te veel risico's met zich meebracht en dus beter geregeld zou moeten worden. Wel verschilden de meningen over wat de beste aanpak hierbij zou zijn.

De minister van VWS heeft ervoor gekozen zowel het Besluit maatschappelijke ondersteuning als de Wmo te wijzigen. Stukken hierover zijn te vinden op internet via de volgende link:

<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/dossier/32439> .

Wijziging Wmo

Kern van de wijziging is dat in art. 15 Wmo de Mo/Vo als een voorziening naast de individuele wordt genoemd: de wetgever spreekt zich hiermee niet expliciet uit over de vraag of het gaat om een individuele dan wel een collectieve voorziening.

Nu voorziet de Wmo niet in een titel voor een eigen bijdrage voor een collectieve voorziening en de hoogste bestuursrechter heeft in april jl. bepaald dat de daklozenopvang als een collectieve voorziening moet worden beschouwd (zie hieronder). Om die reden moest de wet worden aangepast. Bovendien bepaalt de Wmo dat het CAK eigen bijdragen heft en int. In dit geval wordt daar om praktische redenen van afgeweken; ook daarvoor is wijziging van de Wmo nodig.

Het eerste lid van artikel 15 komt als volgt te luiden:

De gemeenteraad kan bij verordening bepalen dat een persoon van 18 jaren of ouder aan wie maatschappelijke ondersteuning is verleend, een eigen bijdrage verschuldigd is:

- a. voor zover die ondersteuning bestaat uit het verlenen van een individuele voorziening in natura of een persoonsgebonden budget waaronder de vergoeding voor een arbeidsverhouding als bedoeld in artikel 5, eerste lid, van de Wet op de loonbelasting 1964, en niet bestaat uit een aan hem verleende financiële tegemoetkoming,*
- b. voor zover de ondersteuning bestaat uit maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang.***

Deze wijziging treedt in werking op een bij Koninklijk Besluit te bepalen tijdstip en werkt terug tot en met 19 april 2010. Dat is de datum waarop de Centrale Raad van Beroep een uitspraak deed over de toegang tot de daklozenopvang (LJN: BM0956, Centrale Raad van Beroep, 09/1082 WMO). De Raad oordeelde bij die gelegenheid dat de beslissing van het College om een persoon al dan niet toe te laten tot maatschappelijke opvang in de vorm van daklozenopvang moet worden aangemerkt als een besluit in de zin van artikel 1:3, Awb. Ook sprak de Raad uit dat de maatschappelijke opvang als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder c van de Wmo geen individuele voorziening als bedoeld in de artikelen 5 en 8 van de Wmo is.

Direct gevolg van de komende wetswijziging is dat de bevoegdheid om een eigen bijdrage voor het gebruik van de Mo/Vo te heffen wordt neergelegd bij uw college, waarbij u de uitvoering kunt mandateren aan een instelling voor Mo/Vo. Behalve art. 15 worden ook art. 8 en art. 16 Wmo gewijzigd. Art. 8 Wmo bevat geen inhoudelijke wijziging, moet ook in verband met de uitspraak

van de CRvB worden gewijzigd om de toegang van vreemdelingen tot de Mo/Vo te reguleren. Art. 16 Wmo moet worden gewijzigd om het mogelijk te maken dat de gemeente, in plaats van het CAK, de eigen bijdrage kan heffen en innen.

Wijziging Bestluit maatschappelijke ondersteuning (Bmo)

Het Bmo is gewijzigd en al in werking getreden. De cliënt wordt hiermee meer rechtszekerheid geboden. Bij het eigen bijdragebeleid in de gemeentelijke verordening moet worden bepaald dat de cliënt in ieder geval een bedrag ter hoogte van het zak- en kleedgeld, in overeenstemming met de bepalingen van de WWB, overhoudt, alsmede een bedrag om de standaardpremie voor de Zorgverzekeringswet te voldoen. Tevens wordt anticumulatie geregeld. Het is immers niet de bedoeling dat een cliënt een dubbele eigen bijdrage betaalt als er sprake is van samenloop met andere Wmo-voorzieningen of AWBZ-zorg (zoals bijv. begeleiding). Het CAK heeft hier nog wel een rol, namelijk als 'bewaker' van de anticumulatie. Het CAK stuurt cliënten van de Mo/Vo voor de eventuele overige eigen bijdragen, naast die van de Mo/Vo, geen rekening. Voor meer informatie over de anti-cumulatie verwijzen wij naar het onderdeel 'veelgestelde vragen op www.eigenbijdrage-movo.nl.

Gevolgen voor (centrum)gemeenten

De Mo/Vo wordt voor het overgrote deel georganiseerd door de centrumgemeenten, die daarvoor door de minister van VWS zijn aangewezen worden gefinancierd. Vooral voor deze gemeenten is deze ledenbrief van belang. Toch zijn er ook andere gemeenten die subsidie verstrekken aan (een) opvangvoorziening(en) of via aanbesteding en inkoop opvang financieren. Ook van die gemeenten worden een aantal zaken gevraagd. We noemen ze hieronder.

1. De voorgestelde wijzigingen van Wmo en Bmo zullen hun vertaling moeten krijgen in een gemeentelijke verordening. De VNG heeft daarom een modelverordening opgesteld die gemeenten kunnen gebruiken voor het gemeentelijk beleid. Gemeenten zijn vrij in de bepaling van de hoogte van de eigen bijdrage, maar cliënten moeten in ieder geval het wettelijk (uit hoofde van de WWB) vastgestelde bedrag voor zak- en kleedgeld én een bedrag voor de premie van de zorgverzekering over houden.
2. Behalve dat gemeenten een verordening moeten hebben dienen zij voor de rechtszekerheid van de cliënt een beschikking in de zin van de Awb af te geven. Cliënten ontvangen een beschikking over de toelating tot een instelling voor Mo/Vo en de eigen bijdrage die zij daarvoor betalen. Op deze manier wordt voor cliënten de mogelijkheid tot bezwaar bij de gemeente geformaliseerd.
3. Gemeenten dienen in overleg met de instellingen te komen tot passende eigen bijdragen. Voor het berekenen van de eigen bijdragen biedt de VNG ondersteuning door middel van een 'bedragentabel'. Ook is het van belang te bespreken bij wie het financiële risico ligt voor oninbare vorderingen en wanneer de eigen bijdrage voor 2011 lager ligt dan de huidige eigen bijdrage.

4. Voor het innen van de eigen bijdrage hebben gemeenten meerdere opties. Zij kunnen het innen zelf op zich nemen of mandateren aan instellingen. Dit is een afwijking van de algemene regels die gelden rond de eigen bijdrage in de Wmo. Daar geldt immers dat het CAK belast is met de inning van die eigen bijdragen. Een aanzienlijk deel van de cliënten heeft een bijstandsuitkering. Bij deze groep cliënten is het theoretisch mogelijk de eigen bijdrage in te houden op de bijstandsuitkering. De VNG heeft diverse modellen van inning voor u uitgewerkt.

Verder zijn diverse mogelijkheden te benoemen in relatie tot een (bijzondere) bijstandsuitkering in samenhang met regiogemeenten. Voor alle producten die zijn uitgewerkt ter ondersteuning verwijzen we u naar: www.eigenbijdrage-movo.nl.

Gevolgen voor regiogemeenten

Zoals gezegd gelden bovengenoemde gevolgen in ieder geval voor *alle centrumgemeenten* voor de Mo/Vo. Indien zich in de *regiogemeente* ook Mo/Vo-voorzieningen bevinden, dan is het afhankelijk van de lokale situatie of uw gemeente een verordening moet opstellen. Hieronder schetsen we enkele mogelijke situaties:

1. Als zowel regie als financiering volledig vanuit de centrumgemeente wordt gedaan, dan is de centrumgemeente ook degene die de verordening vaststelt. De regiogemeenten hoeven dan geen actie te nemen. Wel kan men uiteraard besluiten gezamenlijk beleid te bepalen.
2. Als de regiogemeente wel uit eigen middelen een deel van de opvang in de eigen gemeente financiert, maar daarover geen regie wil hebben, dan kan de centrumgemeente de regie over de opvang op zich nemen. In dat geval is de centrumgemeente ook degene die de verordening vaststelt. De regiogemeenten hoeven dan hierin geen actie te nemen. Wel zal er een overeenkomst moeten zijn tussen de centrumgemeente en de betreffende regiogemeenten over hoe zij samen besluiten inzake beleid maatschappelijke opvang en vrouwenopvang en hoe zij de totale middelen gaan inzetten.
3. Als de regiogemeente zelf de regie wil behouden over de opvang in de eigen gemeente en daarnaast:
 - de betreffende instelling voor opvang financiert, of;
 - mede financiert (met de centrumgemeente), of;
 - niet financiert (financiering door centrumgemeente);dan moet de regiogemeente ook een verordening hebben, beschikkingen regelen en een regeling treffen met de betreffende instelling voor het heffen van een eigen bijdrage. Het ligt voor de hand hierover afspraken met de centrumgemeente te maken.

Gemeenten worden bij het ontwikkelen van een verordening in opdracht van de VNG ondersteund door bureau HHM. Voor vragen over de eigen bijdragen in de praktijk kunt u contact opnemen met ir. Lambert Drouven of drs. Katleen Brummelhuis van bureau HHM, telefoon: 053-4330548 of e-mail: l.drouven@hbm.nl / k.brummelhuis@hbm.nl.

Hoogachtend,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Mevrouw mr. S.E. Korthuis
lid directieraad

Deze ledenbrief staat ook op www.vng.nl onder brieven.